

Yusra Riahi. Izložbu *Apparition Room* (“Soba ukazanja”) recenzirala je Emma Metcalfe Hurst, izložbu *Evergon: Theatres of the Intimate* (“Evergon: Kazališta intimnoga”) Marie-Lise Drapeau-Bisson, a izložbu *Woven In: Indigenous Women’s Activism and Media* (“Utcano: Aktivizam domorodačkih žena i mediji”) Genevieve Weber.

Antonija Topić

***Archives and Records: The Journal of the Archives and Records Association* 44, br. 1, 2 i 3 (2023).**

Svezak 44 britanskoga časopisa *Archives and Records* objavljen je tijekom 2023. godine u 3 broja (proljeće, ljeto i zima).

Prvi broj časopisa iz 2023. godine, specijalno izdanje naziva *New Professional and Student Research*, sadržava uvodnik gostujućih urednika Ashleigh Hawkins, Erin Lee i Jamesa Lowryja, sedam članaka i pet prikaza.

Ashleigh Hawkins, Erin Lee i James Lowry uvodnim riječima raspravljaju o problematici podučavanja i obučavanja novoga kadra unutar arhivistike kao znanosti. Kako bi pokazali da nije sve crno, uvodnik daje kratak pregled najnovijih istraživanja novih i mladih studenata i znanstvenika te postavlja časopis *Archives and Records* kao mjesto u kojem i mladi znanstvenici mogu pronaći mjesto i poticaj za daljnja istraživanja i izgradnju novih ideja unutar profesionalnoga okruženja arhivistike.

Proljetno izdanje počinje člankom *Establishing special collections literacy for undergraduate students: an investigation into benefits and barriers of access* autorice Joanne Baines. Rad analizira kako primjena ACRL-RBMS-SAA (Association for College and Research Libraries Rare Books and Manuscript Section and the Society of American Archivists) Smjernica za pismenost u radu s primarnim izvorima iz 2018. godine može pomoći u razumijevanju ključnih vještina koje studenti preddiplomskih studija stječu koristeći specijalne zbirke, ali i razumijevanju prepreka u stjecanju tih vještina tijekom studija, dajući pregled trenutačnoga stanja u sektoru obrazovanja povezanoga sa specijalnim zbirkama na britanskim sveučilištima. Kontekstualizacijom rezultata kroz znanstvene izvore SAD-a i Velike Britanije, u radu je pokazano da bi se pismenost u radu sa specijalnim zbirkama mogla ugraditi u kurikule interdisciplinarnih preddiplomskih studija, što bi dovelo do boljega financiranja obrazovnih programa povezanih sa specijalnim zbirkama.

Gabrielle Bex u članku *The ghosts of old readers: social media, representation and gender in the information sector* istražuje uporabu društvenih medija u

predstavljanju rodnih pitanja u knjižnicama, arhivima i posebnim zbirka na britanskim sveučilištima. Povezujući utjecaj društvenih medija na četvrti val feminizma i pokrete poput #MeToo s izazovima koje akademske institucije, često ukorijenjene u diskursima autoriteta i heteronormativne patrijarhalne moći, susreću pri korištenju tih medija, rad analizira uspjehe i nedostatke kroz kritičku teoriju. Korištenjem feminističkih teorija, kao što su tekstovi Virginije Woolf i Bell Hooks, istražuje pitanja roda i interseksionalnosti u sveučilišnim zbirka, s ciljem poboljšanja načina na koji informacijski stručnjaci mogu na društvenim mrežama predstaviti raznolikost svojih zbirki.

Uloga egiptoloških arhiva u očuvanju kulturnoga nasljeđa drevnoga Egipta, s posebnim fokusom na njihovu nedovoljnu upotrebu među arheolozima i istraživačima egipatske kulture i povijesti obrađena je u sljedećem članku, *Preserving Ancient Egyptian cultural heritage: an examination of the role of egyptological archives* autorice Alix Robinson. Razgovori s egiptološkim arhivistima i analiza trenutačnih poslovnih običaja pokazali su da su ti arhivi, iako sve više korišteni za originalna istraživanja, rijetko korišteni u pripremi terenskih radova i među istraživačima Egipta. Istraživanje je također uključilo analizu kolonijalnoga podrijetla arhiva i njihov utjecaj na pristup i opisivanje sadržaja. Mnogi su sudionici istraživanja vjerovali da bi digitalizacija resursa mogla povećati njihovu upotrebu, a rezultati istraživanja sugeriraju da bi povećanje vidljivosti i svijesti o tim arhivima moglo biti učinkovitije rješenje.

Članak Marie-Louise Rouget *Grave concerns: the state of public cemetery records management in South Africa* istražuje odnos između upravljanja javnim grobljima i upravljanja javnim zapisima u Južnoj Africi, što je područje koje do ove analize nije bilo istraženo. Fokus je na postojećem regulatornom okviru za upravljanje zapisima groblja te na načinu na koji upravitelji groblja razumiju i provode načela upravljanja zapisima. Problematika lošega upravljanja zapisima prepoznata je kao problem javnih groblja u Južnoj Africi, ali se često smatra manje važnom od problema nedostatka prostora za ukop, iako ima potencijala za rješavanje toga osnovnoga problema. Istraživanje provedeno za ovaj članak sugerira potrebu za intervencijom lokalnih arhivista i osoba zaduženih za upravljanje zapisima kako bi upraviteljima groblja bila objašnjena važnost zapisa koji nastaju njihovim radom i njih kao čuvara tih zapisa.

Istraživački projekt Flore Janssen opisan u članku *Engagement with decolonizing archival practices in the UK archives sector: a survey of archives workers' attitudes* ispitao je koliko su zaposlenici arhivskoga sektora u Ujedinjenom Kraljevstvu spremni i opremljeni za angažman u procesima dekolonizacije u arhivima. Preko anonimne mrežne ankete među arhivistima procijenjeni su njihovi stavovi prema različitim dekolonizacijskim običajima i njihova spremnost na sudjelovanje u takvim inicijativama. Rezultati su pokazali veliku otvorenost prema različitim dekolonizacijskim običajima, posebno u pogledu povećanja (digitalnoga) pristupa i dijeljenja vlasništva nad arhivskim gradivom. Vidljiva je

podrška promjenama unutar sektora kroz suradničke pristupe, ali i otpor prema onomu što je smatrano politizacijom toga pitanja. Autorica predlaže načine za poticanje angažmana kroz komunikaciju, suradnju i međusobnu podršku unutar arhivskoga sektora, s posebnim naglaskom na integraciju dekolonizacijskih pristupa u arhivski način djelovanja.

Članak "*It's good for them to feel stretched*": *collaborative volunteer projects at the Staffordshire Record Office* autorice Helen Houghton-Foster analizira suradnički volonterski projekt pod nazivom *Historic Flooding and Drought in Staffordshire* ("Povijesne poplave i suše u Staffordshireu") koji je proveden u razdoblju od svibnja 2017. do rujna 2018. u Staffordshire Record Office u suradnji sa Sveučilištem u Liverpoolu, a koji je dio projekta *Learning from the Past – exploring historical archives to inform future activities*, koji financira Arts and Humanities Research Council (AHRC) ("Istraživačko vijeće za umjetnosti i humanističke znanosti"). Projekt je pružio priliku za istraživanje suradnje između arhiva, istraživača i volontera iz različitih perspektiva. Rad argumentira kako kroz stimulativne i izazovne aktivnosti suradnja može privući nove volontere, razviti njihove vještine te produbiti njihovu lojalnost i povezanost s arhivom, od čega mogu imati koristi i istraživači, pa se tako stvara podrška za sve uključene strane.

Jennifer Branigan u posljednjem članku ovoga broja *Re-animation and interrogation: Irish visual and performing artists' encounters with the archive* istražuje kako irski vizualni i izvedbeni umjetnici koriste arhivsko gradivo u svojoj umjetnosti kroz studiju slučaja umjetničke kompanije ANU Productions. Rad ispituje motivacije, strategije, društvene utjecaje i suradnju umjetnika s arhivistima te ističe kako umjetnici mogu transformirati arhivsko gradivo u umjetnička djela koja otvaraju arhive novim i raznolikijim korisnicima te omogućuju zajednicama da sudjeluju u oblikovanju vlastitih povijesnih narativa, dajući vidljivost onima koji su bili skriveni i glas onima koji su bili ušutkani.

U proljetnom izdanju je Anthony Smith recenzirao knjigu *Records of the Jesus Guild in St Paul's Cathedral, c. 1450-1550: an edition of Oxford, Bodleian MS Tanner 221, and associated material* urednice Elizabeth A. New. Knjigu *Sustainable Enterprise Strategies for Optimizing Digital Stewardship: A Guide for Libraries, Archives and Museums* autorice Angele Fritz recenzirala je Rachel MacGregor, a knjigu *Trinity College Library Dublin: a descriptive catalogue of manuscripts containing Middle English and some Old English* autora Johna Scattergooda, Niamh Pattwell i Emme Williams recenzirala je Jade Godsall. Richard Wragg recenzirao je knjigu *Manuscripts in the Anglo-Saxon Kingdoms: Cultures and connections* urednica Claire Breay i Joanne Story, a knjigu *Economic considerations for libraries, archives and museums* urednika Lorraine A. Stuart, Thomasa F. R. Claresona i Joyce Ray recenzirala je Louise Ray.

Ljetni broj časopisa *Archives and Records* iz 2023. godine donosi tri članka, četiri prikaza i dva nekrologa.

Prvi članak *Probing archivists' perceptions and practices in privacy*, autorica Virginije Dressler i Jodi Kearns prikazuje rezultate istraživanja uvida arhivista u privatnost i praksu. Cilj ankete bio je istražiti donošenje odluka od strane arhivista u pitanjima privatnosti u digitaliziranim zbirka i utječe li institucionalna politika na rad s privatnim i osjetljivim osobnim podacima. Anketa je uključivala demografska pitanja i hipotetske scenarije, potičući ispitanike da razmisle kako bi postupili u profesionalnom kontekstu s analognim, digitaliziranim ili izvorno digitalnim dokumentima pod njihovim nadzorom, te su podijelili svoja poslovna iskustva u radu s pitanjima privatnosti. Rezultati pokazuju varijabilnost u djelovanju privatnosti i konceptu privatnosti unutar američkih organizacija, s obzirom na nedostatak jasnih smjernica ili politike odlučivanja o privatnosti.

Tianjiao Qi, Linqing Ma, Wenhong Zhou i Linxu Dai u članku *Traditional village digital archival conservation: a case study from Gaoqian, China* predstavljaju istraživanje običaja uspostavljanja registracijskih evidencija osnovnih podataka i kulturnoga nasljeđa u tradicionalnim kineskim selima. Istraživanjem razvijaju digitalni arhivski model temeljen na studiji slučaja sela Gaoqian, koji uključuje sustav digitalnih arhivskih resursa, sustav upravljanja i sustav usluga, transformirajući kulturne resurse u digitalne proizvode kroz upravljanje. Slučaj Gaoqiana pokazuje da digitalno arhivsko očuvanje tradicionalnih sela može pružiti primjenljiva rješenja za očuvanje tradicionalnih sela ili ruralnoga krajolika u drugim regijama tijekom urbanizacije, uz odgovarajuću arhivsku perspektivu i metode.

Ljetni broj završava člankom *Reconstituting and rebuilding lost and missing institutional records at Tate* autorice Sarah Haylett. Kao istraživačica u sklopu projekta *Reshaping the Collectible: When Artworks Live in the Museum* autorica istražuje kako su se suočili s gubitkom svih institucionalnih zapisa vezanih uz naručivanje i programe 15 internetskih umjetničkih djela unutar projekta Galerije Tate u Londonu. U radu razvija metodologiju za rekonstruiranje i obnavljanje izgubljenih zapisa te testira kako se ta metodologija može integrirati u postojeće običaje vođenja evidencija i arhiviranja u Galeriji Tate. Osim metodologija za rekonstruiranje i obnavljanje, rad istražuje i neraskidive veze između arhiva, sjećanja, identiteta i moći koju izazivaju razgovori o gubitku arhivskih zapisa.

U drugom dijelu ovog izdanja Marika Cifor recenzirala je knjigu *Up against the wall: art, activism and the AIDS poster* urednika Williama M. Valentija, Jessice Lacher-Feldman i Donalda Albrechta, a Mark Bailey knjigu urednice Vivienne Aldous *Monks Eleigh Manorial Records, 1210-1683*. Knjigu *The Register of the Goldsmiths' Company: Deeds and Documents, c. 1190 to c. 1666, 3 Volumes* urednice i prevoditeljice Lise Jefferson recenzirala je Daniella M. Gonzalez, a priručnik *The handbook of archival practice* urednice Patricije C. Franks recenzirala je Caroline Brown.

U ljetnom broju objavljeni su nekrolozi posvećeni Lesley Marion Richmond (1956.-2022.) i Christopheru Richardu Havelocku Cooperu (1946.-2022.).

U trećem, specijalnom broju iz zime 2023. objavljeno je šest članaka i tri prikaza.

Uvodnik Jenny Bunn i Liz Mullins *The International Conference on the History of Records and Archives 2022 special issue* opisuje 10. izdanje Međunarodne konferencije o povijesti arhiva i zapisa (ICHORA). Konferencija je obilježila stogodišnjicu dvaju važnih događaja: objavljivanje Jenkinsonovog *Manual of Archive Administration* i uništenja sedam stoljeća arhivskoga gradiva Irske u eksploziji u Dublinu. Sudionici su bili pozvani da sudjeluju s kratkim pričama i iskustvima u arhiviranju ili refleksijama o historiografiji arhiviranja kroz kratke “razglednice iz prošlosti” i duže akademske radove, te da tako istražuju pitanja identiteta arhivista i važnosti arhivskih zapisa, potičući sudionike da razmisle o razlikama između povijesti arhiva i opće povijesti, te o tom kako njihovo djelovanje utječe na pisanje povijesti. Rezultati te konferencije vidljivi su u ovom broju.

Zimski broj počinje člankom *WI scrapbooks and community archives: women's experiences of record-keeping in 1960s rural England*. Autorica Cherish Watton kroz primjer spomenara koji prate život u ruralnoj Engleskoj 1965. godine povodom 50. obljetnice WI-ja (Women's Institutea) objasnila kako ti spomenari služe kao arhivski zapisi zajednice, a žene su postale čuvarice zapisa svojih naselja, bilježeći što im je značio život u selima Engleske i Walesa 60-ih godina prošloga stoljeća. Kroz takvo vođenje zapisa žene su razmišljale o prilikama i izazovima stvaranja zapisa i arhiva, pružajući rijedak uvid u iskustva vođenja zapisa na lokalnoj razini, posebno unutar konzervativne, seoske organizacije kao što je WI. Ovaj rad diversificira poimanje zajedničkih arhiva i širi razumijevanje demografije onih koji sudjeluju u arhivskom radu zajednice.

Sljedeći članak, *Pioneers in Maltese archives and libraries: people, contexts and institutions in 20th-century Malta* autora Charlesa Farrugije i Valerije Vanesio, prikazuje prve nalaze i metodološke pristupe projekta koji istražuje kako su ljudi koji su posvetili svoje živote arhivima i knjižnicama oblikovali i percipirali te institucije u 20. stoljeću na Malti. Taj istraživački projekt nastoji rekonstruirati i rani razvoj arhivske i knjižničarske profesije na Malti, pružiti bolje razumijevanje povijesti čuvanja gradiva te doprinijeti razvoju obrazovanja na sveučilišnoj razini u tim područjima. Kroz opsežno arhivsko istraživanje i intervjuje, provedene u suradnji s projektom *Memorija Nacionalnog arhiva Malte*, istražuju promjene u malteškim institucijama, tako da projekt postavlja temelje i za praćenje povijesti malteških arhiva i knjižnica kroz 19. Stoljeće.

Claudio Ogass Bilbao u svojem članku *A hidden history of our discipline: Latin American archival thinking in the mid-20th century* istražuje razvoj arhivskoga razmišljanja u latinoameričkim zemljama od kasnih 1950-ih nadalje, s ciljem obogaćivanja i diversifikacije međunarodne i regionalne arhivske povijesti. Članak usporedno analizira sastanke iz 1960-ih i 1970-ih godina koji su potaknuli formiranje regionalne dijagnoze stanja arhiva i promicanje političkih i

povijesnih refleksija kako bi se objasnilo to stanje, i postojeću literaturu o njima, te ističe trojicu pojedinaca čiji doprinos arhivskom diskursu toga vremena zaslu- žuje detaljniju pažnju, a to su José Honório Rodrigues (Brazil), Gunnar Mendoza (Bolivija) i José Pedro Esposel (Brazil). Autor predlaže smjerove za daljnja istra- živanja, s ciljem promoviranja suvremenih arhivskih zahtjeva kroz oživljavanje inspirativnih prošlih iskustava koja i danas odjekuju Latinskom Amerikom.

Članak *Odds, ends, and archival exclusion: ephemeral archives and counter- history in the English country house* autorice Lucy Brownson istražuje kako efe- merni arhivi, koji često sadrže materijale neprepoznate kao one s trajnom vrijed- nosti, mogu poslužiti kao moćan izvor kontrapovijesti institucija, zajednica i razdoblja. Efemerni zapisi često bivaju zanemareni u dominantnom arhivskom djelovanju, pa se istraživanje fokusira na arhive engleskih seoskih kuća, istra- žujući zbirku koja pruža radikalno drugačiju povijest institucija koje su često viđene kao bastioni patrijarhata i privilegija, ali koje su istovremeno zanemarene zbog svoje efemernosti, prolaznosti.

Liv Helene Willumsen u članku *Steilneset Memorial: 17th-century archives on witchcraft trials connecting past and present* objašnjava utjecaj korištenja arhiv- skoga građiva Steilneset Memorial u Finnmarku, sjeverna Norveška, koji kome- morira žrtve suđenja za vještice iz 17. stoljeća. Ciljevi su ovoga članka prika- zati kako su izvorni sudski spisi korišteni kako bi povijest suđenja za vještice bila predstavljena javnosti na Steilneset Memorial te raspravljati o Steilneset Memo- rial kao katalizatoru povijesne interpretacije koji povezuje vojnu povijest 17. sto- ljeća s današnjicom. Rasprava uključuje autoričinu povijesnu interpretaciju i reak- cije posjetitelja na Memorial, te razmatra u kojoj mjeri povijesni sadržaj memori- jala može prikazati veze kroz stoljeća i prenijeti ih današnjim posjetiteljima.

Posljednji je članak ovoga godišta *Making and tracing marks: the country house as a living archive* autora Daniela Bochmana i Ellen Engseth. Ovaj članak proširuje arhivsku teoriju i opis djelovanja na izgrađeni okoliš, istražujući kako se zgrade, poput Palače Dalkeith, mogu shvatiti kao živi arhivi. Kroz multidiscipli- naran pristup, rad promatra izgrađeni okoliš kao oblik arhiva koji širi pojam zapisa te redefinira stvaranje i čuvanje privatnih i poluprivatnih zapisa. Autori ovim člankom potiču pravednost i inkluzivnost u arhivskoj struci uključivanjem tragova, simbola i alternativnih glasova u svijet arhivskih izvora.

Zimski broj završava recenzijama Zilonga Zhonga koji je recenzirao knjigu *Exhibiting the Archive: Space, Encounter, and Experience* autora Petera Lestera, a Rachael Minott recenzirala je knjigu urednika Johna A. Aaronsa, Jeannette A. Bastian i Stanleya H. Griffina *Archiving Caribbean Identity: records, community, and memory*. Knjigu Victorije Hoyle *The Remaking of Archival Values* recenzirala je Victoria Lane.